

Nr.813/C2/980/III-5/2016

CONCLUZII

formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în cauza nr.1623/1/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art.10 din Legea nr.187/2012 și în aplicarea art.5 din Codul penal, în cazul unei operațiuni de contopire a unei pedepse aplicate în temeiul noului Cod penal, pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968, aflată în curs de judecată, cu o pedeapsă aplicată în temeiul Noului Cod penal printr-o hotărâre judecătorească definitivă, pentru o infracțiune concurentă săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968, se impune aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzut de legea penală în vigoare la momentul efectuării operațiunii de contopire sau aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzut de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptelor”

În urma analizei de admisibilitate a sesizării, efectuate în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, rezultă că instanța care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție este Curtea de Apel Constanța - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecătii, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului instanței

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

supreme, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar de lămurirea respectivei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată.

Cu privire la condiția nedezlegării anterioare a chestiunii de drept prin procedurile de asigurare a practicii judiciare unitare se impun precizările ce urmează :

Prin decizia nr.7/2016 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (Monitorul Oficial nr.251/2016) s-a statuat asupra modului de soluționare a unei pluralități de infracțiuni (concurs) născut sub imperiul legii vechi și definitivat sub legea nouă (identificarea legii aplicabile atât elementelor componente ale concursului, cât și tratamentului sancționator al concursului), cu mențiunea că toate infracțiunile concurente au făcut obiectul judecării aceleiași cauze.

Prin decizia nr.29/2015 a aceluiași complet (Monitorul Oficial nr.29/2016) s-a statuat cu privire la identificarea legii de drept penal substanțial aplicabile unei contopiri (regimul sancționator al concursului de infracțiuni), în faza de executare, în ipoteza în care infracțiunile concurente au fost săvârșite sub legea veche, una dintre acestea fiind judecată definitiv sub legea veche, iar altă infracțiune fiind judecată sub legea nouă care i-a și fost aplicată ca legea penală mai favorabilă (un concurs de infracțiuni născut și definitivat sub legea veche; infracțiunile componente ale concursului fiind judecate în cauze distincte, una exclusiv sub legea veche, cealaltă sub legea nouă).

Premisa prezentei dezlegări o prezintă un concurs de infracțiuni născut și definitivat sub legea veche; una dintre infracțiunile componente a fost judecată definitiv sub legea nouă care i-a și fost aplicată ca legea penală mai favorabilă; cealaltă componentă este în curs de judecată; cu prilejul judecării acestei din urmă infracțiuni căreia, în fond, i-a fost aplicată legea nouă ca lege penală mai favorabilă s-a procedat la contopirea pedepsei

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

aplicate conform legii noi infracțiunii deduse judecării cu pedeapsa aplicată definitiv pentru infracțiunea concurentă. În acest context, obiectul dezlegării îl reprezintă legea aplicabilă tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni.

Se observă că, deși între situațiile expuse există similitudini, acestea nu sunt identice; în consecință, dezlegările date prin deciziile menționate nu reprezintă și dezlegări ale prezentei chestiuni de drept.

I. Situația premisă care a generat problema de drept supusă dezlegării:

Judecătoria Constanța, prin sentința penală nr.1403 din 24 noiembrie 2015, pronunțată în dosarul nr.15388/212/2015, a dispus condamnarea inculpatului P.I. la o pedeapsă de 4 ani închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.228 alin.1, 2 raportat la art.229 alin.3 lit.f din Codul penal cu aplicarea art.35 alin.1 din același cod, art.5 din Codul penal și art.375 din Codul de procedură penală.

În baza art.40 alin.1 și art.39 alin.1 lit.b din Codul penal a contopit pedeapsa de 1 an închisoare aplicată inculpatului prin sentința penală nr.1054/2014 a Judecătoria Constanța, definitivă la 24 februarie 2015, cu pedeapsa de 4 ani închisoare aplicată în prezenta cauză, urmând să execute pedeapsa cea mai grea de 4 ani închisoare, la care a adăugat un spor de 4 luni închisoare, în final 4 ani și 4 luni, în regim de detenție, potrivit art.60 din Codul penal.

Totodată, în baza art.40 alin.3 din Codul penal a dedus din durata pedepsei aplicate perioada executată din pedeapsa de un an închisoare aplicată prin sentința penală nr.1054/2014 a Judecătoria Constanța începând cu data de 3 martie 2015 la zi.

Împotriva acestei hotărâri a formulat apel inculpatul fără însă a-l motiva.

În cursul judecării apelului instanța a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept :

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art.10 din Legea nr.187/2012 și în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

aplicarea art.5 din Codul penal, în cazul unei operațiuni de contopire a unei pedepse aplicate în temeiul noului Cod penal, pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968, aflată în curs de judecată, cu o pedeapsă aplicată în temeiul Noului Cod penal printr-o hotărâre judecătorească definitivă, pentru o infracțiune concurentă săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968, se impune aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzut de legea penală în vigoare la momentul efectuării operațiunii de contopire sau aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzut de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptelor”.

În cadrul completului de judecată s-au exprimat două opinii asupra problemei de drept supusă discuției.

Într-o opinie s-a arătat că dispozițiile art.10 din Legea nr.187/2012, astfel cum s-a reținut în Decizia nr.29/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sunt aplicabile numai în situația în care cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost comisă după intrarea în vigoare a Noului Cod penal, când tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni va fi, obligatoriu, cel prevăzut de Noul Cod penal, art.39-40. Aceste dispoziții legale instituie, așadar, o condiție imperativă impusă de lege și care nu este lăsată la aprecierea judecătorului, a cărei neîndeplinire face ca pluralității de infracțiuni să nu îi fie aplicabilă legea nouă, atunci când niciuna dintre faptele din structura pluralității nu a fost comisă sub legea nouă precum în situația de speță.

S-a apreciat că prin aceasta nu se încalcă principiul aplicării globale a legii penale mai favorabile, consfințit prin Decizia Curții Constituționale a României nr.265 din 6 mai 2014, deoarece acest principiu presupune aplicarea întocmai a legii penale cu privire la faptele aflate în curs de judecată, așa cum o arată chiar art.5 din Codul penal, în cazul operațiunii de contopire a pedepselor stabilite prin hotărâri judecătorești diferite realizându-se o judecată distinctă de aceea a faptelor concurente.

Potrivit celei de-a doua opinii în ipoteza dedusă judecății în prezenta cauză, plecând de la încadrarea juridică a faptei conform Noului

Cod penal, operațiunea de contopire a pedepsei aplicate în cauză cu pedeapsa aplicată anterior printr-o altă hotărâre definitivă, nu se poate realiza decât în condițiile prevăzute de art.39 din Codul penal, fiind exclusă posibilitatea aplicării dispozițiilor art.34 din Codul penal din 1968.

II. Dispoziții legale supuse interpretării.

Art.5 din Codul penal – *Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei.*

(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(...)

Art.38 alin.1 din Codul penal – *Concursul de infracțiuni.*

Există concurs real de infracțiuni când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană, prin acțiuni sau inacțiuni distincte, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna dintre ele.

Art.39 din Codul penal – *Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni.*

(1) În caz de concurs de infracțiuni se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa după cum urmează :

(...)

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.

Art.34 din Codul penal de la 1968 – *Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni săvârșite de persoane fizice.*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, iar între acestea se aplică pedepse, după cum urmează :

(...)

b). când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndeplătit se poate adăuga un spor de până la 5 ani

(...)

Art.36 din Codul penal de la 1968 – *Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente săvârșite de persoana fizică.*

(1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art.34 și art.35.

Art.10 din Legea nr.187¹ din 24 octombrie 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal.

Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabile.

Curtea Constituțională, prin Decizia nr.265/2014² a statuat că : „dispozițiile art.5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”.

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr.757 din 12 noiembrie 2012, rectificată în Monitorul Oficial nr.117 din 1 martie 2012;

² Decizia nr.265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.5 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.372 din 20 mai 2014.

III. Considerații privind chestiunea de drept supusă dezlegării.

Abordând problema legii penale mai favorabile, Curtea Constituțională a decis în practica sa că prin aplicarea legii penale în timp se înțelege ansamblul de norme juridice ce izvorăsc din rațiuni de politică penală, prin care se reglementează modul de aplicare a principiului *mitior lex* în raport cu timpul săvârșirii infracțiunii și cu momentul tragerii la răspundere penală a celor ce au săvârșit infracțiuni (Decizia nr.841 din 2 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.723 din 25 octombrie 2007) [...] Cât privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, Curtea Constituțională a statuat că „aceasta vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art.61 din Constituție, ar permite judecătorilor să legifereze” (Decizia nr.1470 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.853 din 2 decembrie 2011)³.

Așa cum s-a menționat, obiectul dezlegării vizează identificarea legii aplicabile tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni (născut și definitivat sub legea veche, însă judecat sub legea nouă, în aceeași cauză cu una dintre infracțiunile componente). Așadar, obiectul judecății îl reprezintă o infracțiune și pluralitatea în care aceasta se află într-o ipoteză de succesiuni de legi penale, ceea ce face ca aspectele susceptibile să ridice problema aplicării legii penale mai favorabile să fie reprezentate atât de infracțiunea dedusă judecății, condițiile de existență a pluralității infracționale/concurs, cât și de regimul sancționator al concursului.

Or, în contextul deciziei nr.265/2014 a Curții Constituționale, identificarea legii penale mai favorabile cu privire la toate aceste aspecte nu se poate realiza decât în mod global.

³ Idem 2;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nici legea penală nouă, nici legea penală veche nu sunt cu necesitate legi mai favorabile decât în măsura în care satisfac în mod global și în concret această exigență.

Totodată, aplicarea legii penale mai favorabile disociat, în raport cu instituția autonomă a concursului de infracțiuni nu este posibilă, fiind exclusă prin decizia instanței de contencios constituțional, menționată.

În consecință, instanța trebuie să procedeze la un examen concret și global al aspectelor susceptibile de aplicare a legii penale mai favorabile pentru a identifica care dintre legile care s-au succedat are un asemenea caracter.

Instanța supremă, investită cu dezlegarea chestiunii de drept, nu se poate substitui instanței de trimitere în realizarea acestui examen concret pentru a decide efectiv care dintre legile succesive este mai favorabilă. Instanța supremă este ținută exclusiv de pronunțarea unei dezlegări de principiu care apreciem că este cea expusă în cele ce preced.

În considerarea acestor argumente, conform art.475 – art.477 din Codul de procedură penală, vă solicităm admiterea sesizării Curții de Apel Constanța – Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, chestiunea de drept supusă dezlegării urmând să primească rezolvarea propusă prin prezentele concluzii.

**PROCUROR GENERAL,
Augustin LAZĂR**